

Specyfika traumy u dzieci i młodzieży wynikającej z niechcianego upublicznienia materiałów intymnych

Małgorzata Słowik

Instytut Pedagogiki i Psychologii Uniwersytet Pomorski w Słupsku

Niechciane upublicznienie materiałów intymnych z udziałem dzieci i młodzieży stanowi jedną z form wykorzystywania seksualnego w środowisku cyfrowym (Online Child Sexual Abuse, OCSA). Doświadczenie to wiąże się z poważnymi konsekwencjami psychospołecznymi, które wykraczają poza ramy pojedynczego zdarzenia i mogą mieć charakter długotrwały. Celem artykułu jest analiza specyfiki traumy wynikającej z niechcianego upublicznienia materiałów intymnych, ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy pedagogicznej. Artykuł opiera się na przeglądzie literatury przedmiotu, obejmującym badania jakościowe, przeglądy systematyczne oraz analizy teoretyczne dotyczące doświadczeń młodych osób, psychospołecznych skutków OCSA, reakcji dorosłych oraz wyzwiań związanych ze wsparciem. W analizie przyjęto szerokie ujęcie traumy, uwzględniające zarówno jej wymiar indywidualny, relacyjny, jak i społeczny. Wyniki przeglądu wskazują, że trauma związana z niechcianym upublicznieniem materiałów intymnych ma charakter procesualny i jest wzmacniana przez właściwości środowiska cyfrowego, takie jak trwałość treści, możliwość ich wielokrotnego rozpowszechniania oraz brak kontroli nad ich obiegiem. Doświadczeniu temu towarzyszą intensywne emocje wstydu, winy i lęku, a także zaburzenia poczucia bezpieczeństwa, tożsamości i sprawczości, szczególnie nasilone u osób należących do grup podwyższonego ryzyka. Wnioski podkreślają kluczową rolę reakcji dorosłych oraz znaczenie środowiska szkolnego jako miejsca, w którym konsekwencje upublicznienia materiałów mogą być zarówno eskalowane, jak i łagodzone. Z perspektywy pedagogicznej istotne jest wzmacnianie kompetencji dorosłych, rozwijanie u dzieci kompetencji emocjonalnych, relacyjnych i cyfrowych oraz zapewnienie spójnych procedur i współpracy instytucjonalnej w celu ograniczania ryzyka wtórnej wiktyimizacji i wspierania procesu zdrowienia.

Słowa kluczowe:

trauma; cyberprzemoc; upublicznienie materiałów intymnych; wykorzystanie seksualne dzieci online; OCSA

Wprowadzenie

Dzieci i młodzież dorastają dziś w świecie, w którym internet stanowi naturalną część codziennego życia. Korzystanie z technologii cyfrowych umożliwia kontakt, zabawę i rozwój, ale wiąże się także z poważnymi zagrożeniami, w tym z przemocą seksualną online. W literaturze przedmiotu zjawisko to określane jest jako OCSA – *Online Child Sexual Abuse*, a jego klasyczne ujęcia (m.in. Turner, Finkelhor, Colburn, 2023) obejmują manipulację w relacjach online, wymuszanie materiałów intymnych, szantaż seksualny, angażowanie dziecka w transmisje na żywo oraz niechciane rozpowszechnianie treści seksualnych. Podobne definicje stosują międzynarodowe organizacje zajmujące się ochroną dzieci, takie jak WeProtect Global Alliance czy ECPAT International, które podkreślają, że OCSA jest formą przemocy jednocześnie relacyjną (związaną z nadużyciem zaufania i manipulacją) i technologiczną (umożliwianą przez właściwości środowiska cyfrowego) (Economist Impact, 2023).

Skala oraz specyfika przemocy seksualnej online wobec dzieci i młodzieży sprawiają, że zjawisko to analizowane jest zarówno w kategoriach naruszenia prawa czy zagrożeń dla bezpieczeństwa w sieci, jak i doświadczenia o potencjale traumatyzującym. W konsekwencji zasadne staje się przyjęcie szerszego rozumienia traumy, wykraczającego poza jej klasyczne ujęcia diagnostyczne.

W niniejszym artykule trauma ujmowana jest nie tylko jako jednostka diagnostyczna w postaci zespołu stresu pourazowego (PTSD), lecz także jako doświadczenie mogące prowadzić do długotrwałych zmian w funkcjonowaniu emocjonalnym, relacyjnym i poznawczym jednostki, nawet gdy nie spełnia pełnych kryteriów klinicznych (Herman, 1992). Odwołując się do współczesnych perspektyw psychologicznych i psychospołecznych, podkreśla się, że doświadczenia traumatyczne wpływają na zdolność regulacji emocji, poczucie bezpieczeństwa, zaufanie do innych oraz obraz siebie (van der Kolk, 2014), co czyni je szczególnie istotnymi z perspektywy pedagogicznej i rozwojowej. Tak rozumiana trauma stanowi ramę interpretacyjną dla analizy niechcianego upublicznienia materiałów intymnych jako jednej z form OCSA, traktowanej w niniejszym artykule jako proces wiktylizacji, którego konsekwencje mogą być wzmacniane przez reakcje otoczenia (Freyd, 1998).

W dalszej części artykułu uwaga została skoncentrowana na niechcianym upublicznieniu materiałów intymnych z udziałem dzieci i młodzieży. Ta forma przemocy jest szczególnie obciążająca, ponieważ raz ujawnione treści mogą być kopiowane, przechowywane i przekazywane dalej bez możliwości ich pełnego usunięcia. Trwałość materiału w przestrzeni cyfrowej tworzy poczucie nieustannego zagrożenia, a młoda osoba może przez długi czas przeżywać lęk, wstyd i utratę kontroli nad własnym wizerunkiem (Page i in., 2025).

Trauma związana z tym doświadczeniem ma jednak specyficzny charakter. W literaturze dotyczącej traumy wskazuje się, że centralne dla jej powstania jest naruszenie poczucia bezpieczeństwa, przewidywalności i integralności osobistej (Herman, 1992; van der Kolk, 2014). W przypadku OCSA te fundamenty zostają zachwiane na kilku poziomach jednocześnie. Po pierwsze, jest to trauma relacyjna, ponieważ nadużycie najczęściej zachodzi w kontekście relacji opartej na manipulacji, uwiedzeniu, fałszywym poczuciu bliskości lub wykorzystaniu zaufania. Zdrada relacyjna stanowi jedno z kluczowych źródeł zranienia w traumie interpersonalnej (Freyd, 1998), a w przypadku dzieci i młodzieży może prowadzić do głębokiego załamania poczucia bezpieczeństwa i spójności własnej tożsamości. Po drugie, jest to trauma o wymiarze społecznym, gdyż dotyczy wizerunku i tego, jak młody człowiek funkcjonuje w oczach innych (Erikson, 1968; Alexander, 2004). Ujawnienie materiałów intymnych uderza w poczucie godności, przynależności i akceptacji. Wstyd, lęk przed wykluczeniem i obawa przed utratą reputacji stają się więc kluczowymi komponentami przeżywanej traumy (Herman, 1992; Kleinman, Das i Lock, 1997). Po trzecie, trauma ta ma wymiar technologiczny i wpisuje się w szerszy kontekst cyberprzemocy: jej źródło może trwale istnieć w przestrzeni cyfrowej, a materiały – być wielokrotnie kopiowane i rozpowszechniane. Nadaje to traumie charakter potencjalnie „nieskończony”, związany z chronicznym poczuciem napięcia i brakiem możliwości symbolicznego domknięcia doświadczenia (Livingstone i Stoilova, 2021; Staksrud i Milosevic, 2022).

Doświadczenie to bywa dodatkowo wzmacniane przez specyfikę okresu rozwojowego, w którym najczęściej dochodzi do ujawnienia materiałów. Dorastanie jest czasem intensywnego kształtowania tożsamości oraz zwiększonej wrażliwości na ocenę rówieśniczą (Erikson, 1968; Blakemore, 2018). Jednocześnie młodzież charakteryzuje się większą impulsywnością, podatnością na presję i ograniczoną zdolnością przewidywania konsekwencji, wynikającą z trwającego rozwoju struktur mózgowych odpowiedzialnych za kontrolę poznawczą (Steinberg, 2008). Dopiero w tym okresie rozwija się również mentalizacja – zdolność refleksyjnego rozumienia własnych stanów psychicznych, kluczowa dla radzenia sobie z traumą

interpersonalną i społeczną (Allen, Fonagy i Bateman, 2008). Z tego powodu młode osoby są szczególnie narażone na głębokie, długotrwałe skutki psychiczne wynikające z utraty kontroli nad wizerunkiem.

W polskiej literaturze pedagogicznej i psychologicznej zagadnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w internecie analizowane jest przede wszystkim w perspektywie profilaktyki, edukacji medialnej oraz przeciwdziałania cyberprzemocy (Pyżalski, 2018, 2019; Wójcik, 2017; Rywczyńska, Wójcik, 2018). Znacznie rzadziej podejmowana jest natomiast pogłębiona refleksja nad długofalowymi psychospołecznymi skutkami niechcianego upublicznienia materiałów intymnych, zwłaszcza w odniesieniu do relacji rówieśniczych, funkcjonowania szkolnego oraz poczucia bezpieczeństwa i sprawczości dzieci i młodzieży. W szczególności brakuje analiz ujmujących to doświadczenie w kategoriach traumy oraz jej konsekwencji z perspektywy pedagogicznej.

Celem artykułu jest analiza specyfiki traumy wynikającej z niechcianego upublicznienia materiałów intymnych, ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy pedagogicznej. Tekst opiera się na przeglądzie aktualnej literatury naukowej, obejmującym najnowsze badania jakościowe, przeglądy systematyczne i analizy teoretyczne dotyczące OCSA, związane z doświadczeniami młodych osób, skutkami psychospołecznymi, reakcjami dorosłych oraz wyzwaniem związanym ze wsparciem. W szczególności artykuł podejmuje próbę udzielenia odpowiedzi na trzy kluczowe pytania:

1. W jaki sposób dzieci i młodzież przeżywają to doświadczenie i które grupy są szczególnie narażone?
2. Jakie aspekty środowiska cyfrowego sprawiają, że trauma wynikająca z upublicznienia materiałów ma charakter wyjątkowo dotkliwy i długotrwały?
3. Jaką rolę odgrywają dorośli w przebiegu traumy i jakie działania pedagogiczne mogą sprzyjać odbudowywaniu poczucia bezpieczeństwa i sprawczości?

W kolejnych częściach artykułu omówiono psychospołeczne skutki niechcianego upublicznienia materiałów intymnych, specyficzne mechanizmy traumatyzacji, doświadczenia młodych osób, grupy szczególnie wrażliwe oraz znaczenie reakcji dorosłych. Zarysowano również polski kontekst edukacyjny i instytucjonalny związany z problematyką niechcianego upublicznienia materiałów. Ostatnia część artykułu poświęcona jest najważniejszym implikacjom dla praktyki pedagogicznej.

Psychospołeczne skutki i doświadczenia po niechcianym upublicznieniu materiałów intymnych

Niechciane upublicznienie materiałów intymnych jest jedną z najbardziej obciążających form internetowego wykorzystywania seksualnego dzieci, ponieważ łączy w sobie zarówno traumę relacyjną, jak i technologiczną. W przeciwieństwie do przemocy offline, tutaj krzywda nie ma wyraźnego końca. Materiały mogą być kopiowane, zapisywane i ponownie udostępniane, co budzi w dziecku nieustanny lęk przed „powrotem” kompromitującego wizerunku w przyszłości (Page i in., 2025). To trwałe poczucie zagrożenia staje się podstawą długotrwałych reakcji psychospołecznych.

1. Skutki emocjonalne i społeczne

Najczęściej opisywanym skutkiem OCSA są nasilone emocje lękowe, pojawiające się nie tylko jako reakcja na samo zdarzenie, lecz także jako stan przewlekły. Dzieci obawiają się, że materiał zostanie ponownie ujawniony lub trafi do rówieśników, co prowadzi do unikania sytuacji społecznych, wycofania i utrzymującego się napięcia emocjonalnego (Page i in., 2025; Stänicke i in., 2024). Wiele z nich doświadcza również trudności ze snem, pobudzenia fizjologicznego oraz zachowań typowych dla reakcji pourazowych, zwłaszcza gdy stale towarzyszy im lęk przed dalszym rozpowszechnianiem materiałów (Menhart i in., 2025). W badaniach zwraca się uwagę, że sytuację tę często pogarszają różne formy zastraszania, takie jak: groźby powiadomienia rodziców, perspektywa ujawnienia nagich lub półnagich zdjęć czy wymuszanie pieniędzy poprzez wywieranie presji psychologicznej. Takie działania znacząco zwiększają ryzyko dalszej wiktyimizacji (Schmidt i in., 2023; Filice i in., 2022).

Drugim istotnym skutkiem jest wstyd, który w kontekście niechcianego upublicznienia materiałów intymnych nabiera wymiaru tożsamościowego. Nie dotyczy on jedynie samego zdarzenia, lecz uderza w sposób, w jaki młody człowiek postrzega siebie i przewiduje, że będzie postrzegany przez innych. Badania jakościowe pokazują, że wstyd ten jest na tyle silny, iż prowadzi do milczenia oraz rezygnacji z poszukiwania pomocy (Stänicke i in., 2024). Pozostaje też ściśle związany z obawą przed oceną rówieśniczą, co powoduje, że codzienne życie szkolne może być dla młodych osób źródłem silnego stresu (Page i in., 2025; Gholamrezaei i in., 2024).

Niezwykle częste jest także poczucie winy, wynikające z błędnego przekonania, że dziecko samo „doprowadziło” do sytuacji. Badania Gholamrezaei i in. (2024) pokazują, że dzieci z niższą samooceną i trudnościami w regulacji emocji częściej

przypisują sobie odpowiedzialność za wysłanie zdjęcia, zaufanie sprawcy czy wejście w relację, nawet jeśli była ona efektem manipulacji.

Szczególne znaczenie ma również utrata poczucia sprawczości i kontroli. Młodzi ludzie opisują doświadczenie niechcianego upublicznienia jako „sytuację bez wyjścia”, ponieważ nie wiedzą, kto ma dostęp do materiału, czy uda się go usunąć i czy ponownie się nie pojawi. To poczucie utknięcia, charakterystyczne dla OCSA, jest jednym z najgłębiej przeżywanych elementów traumy (Stänicke i in., 2024).

W przypadku dzieci z niepełnosprawnościami te doświadczenia mogą mieć szczególnie intensywny przebieg. Ograniczenia komunikacyjne, trudności w rozumieniu zachowań sprawcy oraz większa zależność od dorosłych sprawiają, że ich reakcje emocjonalne bywają silniejsze, a jednocześnie trudniejsze do rozpoznania (Friedman-Hauser, Katz, 2025). Choć dzieci z niepełnosprawnościami często omawia się jako grupę szczególnie narażoną, w tym podrozdziale odnosimy się nie do ryzyka wiktyimizacji, lecz do specyfiki ich reakcji emocjonalnych po doświadczeniu krzywdy, które mogą różnić się intensywnością i widocznością od reakcji rówieśników.

2. Doświadczenia młodych osób

Badania jakościowe nad doświadczeniami młodych osób dotkniętych niechcianym upublicznieniem materiałów intymnych pokazują, że jest to doświadczenie głęboko ingerujące w tożsamość, relacje i poczucie bezpieczeństwa. Metasynteza Stänicke i in. (2024) dokumentuje, że młodzi ludzie bardzo często opisują początkowy etap wiktyimizacji w kategoriach zwabienia, oszukania i złamanego zaufania, co prowadzi do natychmiastowej utraty poczucia bezpieczeństwa w relacjach. Wielu z nich wskazuje, że relacja ze sprawcą była początkowo odbierana jako bliska, wspierająca czy romantyczna, a odkrycie manipulacji skutkowało silnym poczuciem zdrady (Stänicke i in., 2024).

Jednym z najbardziej dominujących przeżyć jest wszechogarniający wstyd, który – jak pokazują Stänicke i in. (2024) – przybiera formę wstydu tożsamościowego. Młode osoby opisują go jako uczucie „skażenia”, „zniszczenia” czy „bycia kimś gorszym”, co wykracza poza reakcję na zdarzenie i wpływa na ich długotrwały obraz siebie. Wstyd ten jest często powiązany z poczuciem winy i przekonaniem ofiary, że „sama jest sobie winna”, co potwierdzają również wyniki badań ilościowych (Gholamrezaei i in., 2024).

W wielu relacjach pojawia się także silne poczucie utraty sprawczości. Młodzi ludzie mówią, że nie mają już wpływu na to, co dzieje się z ich wizerunkiem: kto go zobaczy, gdzie trafi i czy kiedykolwiek zniknie. Opisywane jest to jako „pułapka”

lub „sytuacja bez wyjścia”, w której każde kolejne wyobrażenie o możliwości ujawnienia materiału wywołuje ponowne emocje związane z pierwotną krzywdą (Stänicke i in., 2024). Jest to zgodne z opisanym w badaniach Page i in. (2025) lękiem antycypacyjnym, czyli stałą obawą o przyszłość, podtrzymywaną przez nieprzewidywalność dalszej dystrybucji materiału (Page i in., 2025).

Perspektywa młodych osób pokazuje również wyraźnie znaczenie cyfrowej trwałości materiałów. Osoby dotknięte ujawnieniem mówią o świadomości, że materiał „nigdy nie znika”, nawet jeśli platforma oficjalnie go usuwa. Ten lęk jest szczególnie silny w kontekście transmisji na żywo (LSCSA), które wbrew przekonaniom wielu młodych ludzi są często nagrywane i wielokrotnie rozpowszechniane (Drejer i in., 2024).

W relacjach badanych przez Stänicke i in. (2024) powraca również doświadczenie osamotnienia. Młodzi ludzie często nie podejmują prób ujawnienia przemocy, ponieważ obawiają się oceny dorosłych, kar lub utraty zaufania ze strony bliskich. Podkreślają, że milczą w kwestii przemocy nie z braku cierpienia, lecz z lęku przed pogorszeniem swojej sytuacji po ujawnieniu prawdy. Badania nad reakcjami dorosłych potwierdzają realność tych obaw: brak kompetencji, oskarżanie ofiary czy nieudolne interwencje mogą prowadzić do wtórnego zranienia (Lindenbach i in., 2021; Engelmann i in., 2025).

W przypadku dzieci z niepełnosprawnościami doświadczenia te mają szczególnie trudny przebieg. Lusky-Weisrose i in. (2024) wykazują, że młode osoby ze specjalnymi potrzebami nie zawsze w pełni rozumieją konsekwencje ujawnienia materiału, ale jednocześnie odczuwają bardzo intensywny wstyd, lęk i bezradność. Ich relacje wskazują także na większą zależność od reakcji dorosłych i większą podatność na milczenie z powodu braku kompetencji komunikacyjnych (Lusky-Weisrose i in., 2024).

Podsumowując, perspektywa młodych osób potwierdza długofalowy i procesualny charakter traumy związanej z niechcianym upublicznieniem materiałów. Doświadczenie to obejmuje: naruszenie zaufania i intymności; głęboki wstyd i utratę poczucia pewności siebie; stały lęk o przyszłość; poczucie utraty kontroli i sprawczości; osamotnienie wynikające z obawy przed reakcją otoczenia.

Unikatowe aspekty traumy związanej z upublicznieniem materiałów intymnych w sieci

Doświadczenie niechcianego upublicznienia materiałów intymnych wiąże się z szeregiem czynników, które sprawiają, że ta forma krzywdzenia ma wyjątkowo obciążający charakter. W przeciwieństwie do wielu innych form przemocy, gdzie uraz jest ograniczony w czasie i przestrzeni, w środowisku cyfrowym trauma

pozostaje „otwarta”, ponieważ jej źródło może być stale obecne. W literaturze podkreśla się, że to właściwości internetu, a nie sam akt przemocy, kształtują długotrwałość i specyficzny charakter tego doświadczenia (Menhart i in., 2025; Page i in., 2025).

Jednym z aspektów tej traumy jest utrata kontroli nad własnym wizerunkiem. W momencie ujawnienia materiałów dziecko traci możliwość decydowania o tym, kto widzi jego ciało, gdzie trafia obraz oraz czy może zostać kiedykolwiek usunięty. Brak wpływu nie jest wyłącznie subiektywnym przeżyciem – wynika bezpośrednio z właściwości środowiska cyfrowego, w którym treści mogą być łatwo kopiowane i przekazywane dalej. Menhart i in. (2025) wskazują, że w takich sytuacjach trauma ma charakter permanentny, ponieważ jej źródło nadal istnieje w formie cyfrowego śladu, nad którym młoda osoba traci całkowitą kontrolę.

Drugim aspektem jest cyfrowa trwałość materiałów, czyli fakt, że raz ujawnione treści mogą pozostawać w obiegu przez wiele lat, nawet jeśli dziecko i dorośli podejmują działania w celu ich usunięcia. Page i in. (2025) opisują, że sama świadomość tej trwałości wywołuje u młodych osób stały lęk antycypacyjny, czyli obawę, że materiał ponownie się pojawi, trafi do rówieśników lub zostanie użyty w kolejnych aktach przemocy. Brak możliwości „zamknięcia” doświadczenia sprawia, że trauma wiąże się z długotrwałym napięciem i czujnością.

Kolejnym aspektem jest powtarzalność ekspozycji – zarówno realna, jak i wyobrażona. Dzieci nie wiedzą, kto widział materiał, czy został zapisany ani czy pojawi się ponownie. Samo myślenie o możliwym obiegu treści może odnowić intensywne emocje związane z pierwotnym urazem, co określa się mianem retraumatyzacji cyfrowej. Reakcja ta jest nie tylko psychologiczna, lecz w dużej mierze racjonalna. Dziecko nie ma możliwości przewidzenia ani kontrolowania dalszego rozpowszechniania treści (Menhart i in., 2025). Szczególnie widoczne jest to w przypadku transmisji na żywo (LSCSA). Drejer i in. (2024) wykazują, że mimo ulotnego charakteru transmisji materiały są często nagrywane przez odbiorców i rozpowszechniane w dark webie czy na forach społecznościowych. Treści te mogą krążyć między platformami przez lata, co sprawia, że ich usunięcie staje się praktycznie niemożliwe. W efekcie nawet jednorazowe zdarzenie „żyje własnym życiem” w przestrzeni cyfrowej, a dziecko zachowuje świadomość, że przemoc może powrócić w dowolnym momencie (Drejer i in., 2024).

Kolejnym istotnym aspektem jest naruszenie granic intymności i tożsamości, wynikające z uprzedmiotowienia wizerunku dziecka. Materiał, który powstawał często w relacji opartej na manipulacji, traci swój pierwotny kontekst i zaczyna funkcjonować jako publiczny obiekt oglądu i oceny. Stänicke i in. (2024) opisują, że młodzi ludzie odbierają to doświadczenie jako „odebranie części siebie”, co prowadzi do

głębokiego kryzysu zaufania zarówno wobec innych, jak i wobec własnych decyzji czy ocen. Intymność zostaje oderwana od osoby i staje się towarem, nad którym dziecko już nie panuje.

U dzieci z niepełnosprawnościami te aspekty traumy mogą działać jeszcze silniej, bardziej dotkliwie. Lusky-Weisrose i in. (2024) wskazują, że ograniczenia w rozumieniu intencji sprawców, trudności w ocenie konsekwencji oraz większa zależność od dorosłych sprawiają, że utrata kontroli nad własnym wizerunkiem jest dla nich szczególnie dezorientująca i obciążająca. Ich reakcje nierzadko pozostają niezauważone przez otoczenie, co dodatkowo wzmacnia poczucie bezradności.

Podsumowując, specyficzna traumatyzacja wynikająca z niechcianego upublicznienia materiałów nie wynika jedynie z naruszenia intymności, lecz z nakładania się kilku kluczowych elementów środowiska cyfrowego: utraty kontroli nad wizerunkiem, trwałości materiałów oraz nieprzewidywalności i powtarzalności ich ekspozycji. To one odróżniają traumę OCSA od przemocy seksualnej offline i sprawiają, że jej skutki są tak głębokie, długotrwałe i trudne do przepracowania.

Grupy szczególnie wrażliwe na traumę wynikającą z niechcianego upublicznienia materiałów intymnych

Choć niechciane upublicznienie materiałów intymnych może wywołać poważne konsekwencje psychiczne u każdego dziecka, badania wskazują, że istnieją grupy, dla których skutki tego doświadczenia są szczególnie nasilone. Wrażliwość ta nie wynika jedynie z większego ryzyka wiktymizacji, ale przede wszystkim z mniejszej odporności emocjonalnej, ograniczonych zasobów poznawczych lub relacyjnych, a także z większej podatności na utratę kontroli i stygmatyzację. To właśnie te różnice sprawiają, że technologie cyfrowe poprzez swoją trwałość, zasięg i nieprzewidywalność mogą pogłębiać traumę w sposób wyjątkowo intensywny.

Jedną z najbardziej obciążonych grup są dzieci z niepełnosprawnościami. Friedman-Hauser i Katz (2025) wskazują, że trudności komunikacyjne, ograniczona zdolność oceny intencji innych osób oraz większa zależność od dorosłych sprawiają, że doświadczenie utraty kontroli nad wizerunkiem jest dla nich szczególnie dezorientujące i silnie obciążające emocjonalnie. Reakcje tych dzieci nierzadko pozostają niezauważone przez otoczenie, co zwiększa ryzyko przewlekłego cierpienia. Jak dodają Lusky-Weisrose i in. (2024), sama świadomość, że materiał „krąży w internecie”, wywołuje u nich silny lęk i wstyd, nawet jeśli nie w pełni rozumieją techniczne aspekty jego rozpowszechniania. W tym kontekście szczególnie dotkliwe są sytuacje, w których dorośli podważają wiarygodność dziecka, np. odwołując się do

wcześniejszych etykiet typu „już wcześniej zmyślała”, co prowadzi do opóźnienia reakcji ochronnej i wtórnego zranienia.

Warto jednocześnie doprecyzować, że analizowane w artykule konsekwencje traumatyczne dotyczą przede wszystkim tych rodzajów niepełnosprawności, które nie ograniczają zdolności poznawczych w stopniu uniemożliwiającym zrozumienie naruszenia prywatności. Dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim lub umiarkowanym, ze spektrum autyzmu czy z zaburzeniami komunikacji mogą mieć trudności z przewidywaniem skutków własnych działań, lecz po fakcie potrafią zrozumieć, że stało się coś naruszającego ich granice, co czyni je podatnymi na lęk, wstyd i poczucie bezradności. Natomiast w przypadku niepełnosprawności, które wykluczają rozumienie znaczenia doznanej krzywdy upublicznienia materiałów intymnych, zagrożenie ma charakter przede wszystkim fizyczny, nie zaś traumatyczny, ponieważ trauma wymaga minimalnego poziomu świadomości siebie i relacji.

Szczególnie narażone na silniejsze skutki OCSA są także dzieci, które już wcześniej doświadczały przemocy lub zaniedbania. Wczesne urazy naruszają poczucie bezpieczeństwa, zaufania i własnej wartości, dlatego ujawnienie materiałów intymnych łatwo staje się dla takich dzieci potwierdzeniem wcześniejszych przekonań o sobie (Tang i in., 2024). Jak pokazują badania Gholamrezaei i in. (2024), młode osoby z historią depresyjności, lęku, zaniedbania czy trudności w regulacji emocji interpretują tę sytuację jako dowód własnej bezwartościowości, co nasila wstyd, samoobwinianie i prowadzi do długotrwałych reakcji pourazowych. Jedną z najbardziej wrażliwych grup są również dzieci uwikłane w relacje manipulacyjne, w tym w proces groomingu lub uwiedzenia. Stänicke i in. (2024) opisują, że dzieci, które postrzegały taką relację jako bliską emocjonalnie lub romantyczną, po ujawnieniu materiałów doświadczają wyjątkowo silnego poczucia zdrady i utraty zaufania zarówno do sprawcy, jak i do własnych sądów oraz do relacji jako takich. To naruszenie podstaw ich tożsamości i bezpieczeństwa sprawia, że trauma rozciąga się na całe funkcjonowanie emocjonalne. Podobnie intensywne skutki obserwuje się u dzieci, które tworzyły materiały intymne pod presją, w relacji romantycznej lub z ciekawości, nie rozumiejąc konsekwencji tych działań. Badania Turner, Finkelhor i Colburn (2023) oraz jakościowe analizy Page i in. (2025) wskazują, że w tej grupie szczególnie silne jest samoobwinianie, tzn. dziecko czuje się współodpowiedzialne za zaistniałą sytuację, nawet jeśli do stworzenia materiałów doprowadziły manipulacja lub presja. Takie taktyki emocjonalne i manipulacyjne, opisane również przez Gámez-Guadix i in. (2021), znacząco zwiększają podatność na wiktyimizację w przestrzeni online i pogłębiają skutki psychiczne doświadczenia (Gámez-Guadix i in., 2021).

Wrażliwość na pogłębione skutki dotyczy również dzieci o niskich kompetencjach cyfrowych, które nie rozumieją zasad działania platform internetowych, trwałości danych ani możliwości przekazywania treści. Turner, Finkelhor i Colburn (2023) zwracają uwagę, że niewiedza ta prowadzi do silnego lęku, wyobrażania sobie najgorszych scenariuszy oraz poczucia bezradności wobec technologii, co wzmacnia traumę.

Wspólną cechą opisanych grup jest to, że ich zasoby emocjonalne, społeczne lub poznawcze są niewystarczające, by poradzić sobie z utratą kontroli nad wizerunkiem oraz nieprzewidywalnością dalszego obiegu materiałów.

Reakcje dorosłych i ich znaczenie dla przebiegu traumy

Reakcja dorosłych: rodziców, opiekunów, nauczycieli i specjalistów jest jednym z kluczowych czynników wpływających na przebieg traumy związanej z niechcianym upublicznieniem materiałów intymnych. Sposób, w jaki dorośli przyjmują informację o OCSA, może stać się dla dziecka ważnym elementem ochronnym lub – przeciwnie – źródłem wtórnego zranienia. W przypadku tej formy przemocy relacja z dorosłymi nabiera szczególnego znaczenia, ponieważ dotyczy doświadczenia trwającego w przestrzeni cyfrowej, nad którą dziecko nie ma kontroli. Tym bardziej potrzebna jest reakcja, która łączy kompetencję, uważność i gotowość do działania.

Badania Lindenbach i in. (2021) pokazują, że wielu nauczycieli i pracowników szkół czuje się niepewnie w zakresie rozpoznawania i reagowania na OCSA. Obawiają się popełnienia błędu, nie znają procedur lub postrzegają problem jako „technologiczny”, a więc wykraczający poza ich kompetencje. Ta niepewność może prowadzić do opóźnień w interwencji lub braku reakcji, co dzieci często interpretują jako obojętność lub niewiarę w ich słowa, a to dodatkowo wzmacnia ich poczucie wstydu i osamotnienia.

W przeglądzie Patterson i in. (2022) wykazano, że programy szkolne zwiększają wiedzę dzieci i młodzieży na temat bezpieczeństwa online, ale rzadko prowadzą do trwałej zmiany zachowań ryzykownych. Z perspektywy pedagogicznej oznacza to, że samo przekazywanie informacji nie wystarcza: potrzebni są dorośli, którzy nie tylko edukują, lecz także towarzyszą, prowadzą rozmowę i adekwatnie reagują. W przeciwnym razie młodzi ludzie pozostają sami z lękiem, wstydem i poczuciem winy, co może nasilać skutki psychiczne doświadczenia OCSA.

Trudności indywidualnych reakcji dorosłych dopełniają bariery systemowe. Engelmann, Weirich i May-Chahal (2025) zwracają uwagę, że instytucje odpowiedzialne za ochronę dzieci funkcjonują często w warunkach braku jasnych procedur, ograniczonej współpracy międzysektorowej i niewystarczających narzędzi technicznych. Skutkuje to długim czasem usuwania treści, trudnościami w zgłaszaniu materiałów

czy brakiem przejrzystych standardów działania. Z perspektywy dziecka oznacza to przedłużające się poczucie bezradności mimo zgłoszenia sytuacji dorosłym.

W badaniach jakościowych młodzi ludzie powtarzają, że jednym z głównych powodów nieujawniania doświadczenia jest lęk przed reakcją dorosłych (Stänicke i in., 2024; Page i in., 2025). Obawiają się obwiniania, rozczarowania ze strony rodziców, kar czy zaostrenia kontroli, co sprawia, że milczą nawet w obliczu poważnego zagrożenia. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy materiał powstał w relacji romantycznej lub w wyniku manipulacji. Wtedy strach przed oceną i zawstydzeniem może być silniejszy niż lęk przed sprawcą.

Jednocześnie badania wyraźnie pokazują, że adekwatna, empatyczna reakcja dorosłych działa jak bufor chroniący dziecko przed dalszym pogłębianiem traumy. Młodzi ludzie wskazują, że szczególnie pomocne są: jasna i nieoceniająca komunikacja, szybkie przejęcie odpowiedzialności za zgłoszenie treści, zapewnienie o braku winy dziecka, konsekwentne działanie instytucji oraz uważna obecność emocjonalna dorosłych. Taka reakcja przywraca poczucie bezpieczeństwa, przełamuje izolację i zmniejsza ciężar emocjonalny wynikający z niechcianego upublicznienia materiałów.

Z kolei reakcje niewystarczające (spóźnione, chaotyczne lub obwiniające) stają się formą wtórnego zranienia. Dziecko, które doświadcza niewiary lub braku wsparcia, traci ważny zasób ochronny i utwierdza się w przekonaniu, że jest samo w sytuacji, której nie potrafi kontrolować.

W tym sensie rola dorosłych, zarówno w domu, jak i w szkole czy w instytucjach, ma znaczenie centralne. To oni tworzą najważniejszy kontekst odbudowy bezpieczeństwa dziecka. Skuteczność wszelkich działań pomocowych zależy więc nie tylko od narzędzi technicznych czy procedur, ale przede wszystkim od postawy, uważności i sprawczości dorosłych, którzy stają się pierwszą linią ochrony przed dalszą traumą. Ta perspektywa stanowi także punkt wyjścia do omówienia praktycznych sposobów wspierania dzieci po doświadczeniu OCSA, co zostanie przedstawione w kolejnym podrozdziale.

Niechciane upublicznienie materiałów intymnych w polskim kontekście edukacyjnym i instytucjonalnym

Choć znacząca część badań dotyczących wykorzystywania seksualnego dzieci w środowisku cyfrowym (OCSA) prowadzona jest w krajach anglosaskich, problem niechcianego upublicznienia materiałów intymnych dotyczy również dzieci i młodzieży w Polsce. Dane raportowe instytucji zajmujących się bezpieczeństwem dzieci online wskazują na systematyczny wzrost zgłoszeń dotyczących sextortion, szantażu

seksualnego oraz rozpowszechniania materiałów intymnych z udziałem osób nieletnich (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, 2022; NASK, 2023). Zjawiska te obejmują zarówno kontakty z dorosłymi sprawcami działającymi w sieci, jak i relacje rówieśnicze, w których materiały intymne są przekazywane lub rozpowszechniane bez zgody osoby przedstawionej, często w kontekście presji, manipulacji lub konfliktów interpersonalnych (NASK, 2022).

Aktualne badania pokazują, że narażenie młodych osób na przemoc i zagrożenia w internecie ma charakter powszechny i wielowymiarowy. Z raportu „Nastolatki 3.0” wynika, że znaczna część polskiej młodzieży doświadcza w sieci sytuacji naruszających granice prywatności, w tym agresji słownej, presji rówieśniczej oraz niechcianego rozpowszechniania treści (NASK, 2022). Wnioski te wpisują się w szerszy kontekst europejski: analizy międzynarodowe wskazują, że doświadczenia przemocy i zagrożeń seksualnych online są rozpowszechnione wśród młodych osób w różnych krajach Europy, a do kluczowych czynników ryzyka należą intensywne korzystanie z mediów społecznościowych, relacje rówieśnicze oraz ograniczone wsparcie dorosłych (Economist Impact, 2023; HBS Network, 2022).

Badania empiryczne prowadzone w Polsce wskazują, że cyberprzemoc i inne formy przemocy cyfrowej są silnie osadzone w kontekście psychospołecznym funkcjonowania młodzieży. Z analizy wynika, że zarówno bycie ofiarą, jak i sprawcą cyberprzemocy wiąże się z takimi czynnikami jak poziom empatii, kompetencje społeczne, jakość relacji rówieśniczych oraz wcześniejsze doświadczenia agresji offline (Łosiak-Pilch i in., 2022; Malinowska-Cieślik i in., 2023; Rębisz i in., 2023). Badania porównawcze wskazują ponadto na znaczne podobieństwa między psychospołecznymi determinantami bullyingu tradycyjnego i cyberbullyingu, co sugeruje, że przemoc cyfrowa często stanowi kontynuację istniejących wzorców relacyjnych, a nie zjawisko całkowicie odrębne (Malinowska-Cieślik i in., 2023).

Osadzenie zjawiska niechcianego upublicznienia materiałów intymnych w tym kontekście pozwala uchwycić uwarunkowania, w jakich jego konsekwencje ujawniają się i są wzmacniane w środowisku szkolnym. W warunkach szkolnych doświadczenie to często nie kończy się na jednorazowym akcie przemocy cyfrowej, lecz ulega eskalacji poprzez reakcje rówieśnicze, wtórne akty cyberprzemocy oraz utratę kontroli nad wizerunkiem. Szkoła staje się wówczas przestrzenią, w której skutki upublicznienia materiałów intymnych mogą być ponownie aktualizowane i utrwalane.

Z tego względu polska szkoła odgrywa w takich sytuacjach szczególnie złożoną rolę. Z jednej strony jest miejscem, w którym ujawniają się skutki przemocy cyfrowej: stygmatyzacja, wykluczenie rówieśnicze, obniżenie dobrostanu psychicznego oraz pogorszenie funkcjonowania edukacyjnego uczniów, z drugiej zaś – często stanowi

pierwsze środowisko instytucjonalnego reagowania na ujawnione doświadczenia przemocy. Badania krajowe wskazują jednak, że nauczyciele i wychowawcy nie zawsze dysponują wystarczającymi kompetencjami do rozpoznawania i adekwatnego reagowania na cyberprzemoc i przemoc seksualną online, co może prowadzić do opóźnień interwencyjnych oraz wtórnej wiktyimizacji dzieci (Pyżalski, 2019; Wójcik, 2017; Wójcik, 2020). Jednocześnie najnowsze analizy podkreślają, że skuteczne przeciwdziałanie cyberprzemocy wymaga działań systemowych obejmujących całe środowisko szkolne, w tym wsparcia nauczycieli, jasnych procedur oraz współpracy z rodzicami i instytucjami pomocowymi (Tomczyk, 2025).

Wnioski i implikacje pedagogiczne

Przegląd literatury dotyczącej niechcianego upublicznienia materiałów intymnych w ramach OCSA (Online Child Sexual Abuse) ukazuje to zjawisko jako formę przemocy o szczególnie złożonej i długotrwałej naturze. Analiza wskazuje, że trauma wynikająca z tej formy krzywdzenia nie jest jednorazowym wydarzeniem, lecz procesem rozciągniętym w czasie. Wynika to z właściwości środowiska cyfrowego: trwałości materiałów, ich potencjalnej redystrybucji oraz braku kontroli, które sprawiają, że źródło cierpienia może pozostawać stale obecne. Młode osoby żyją więc nie tylko z pamięcią o urazie, lecz także z poczuciem, że krzywda może „powrócić”, co utrzymuje chroniczny lęk, napięcie i poczucie zagrożenia.

Wyniki przeglądu podkreślają również głęboko relacyjny wymiar tej traumy. W relacjach młodych ludzi opisywanych w badaniach jakościowych szczególnie wyraźnie powraca doświadczenie przytłaczającego wstydu, intensywnego poczucia winy oraz utraty kontroli nad własnym wizerunkiem. U wielu dzieci i nastolatków pojawia się także kryzys tożsamości – przekonanie, że „część ich samych” została ujawniona, oceniona lub wykorzystana bez ich zgody. Doświadczenia te, wraz z lękiem przed reakcją otoczenia, prowadzą do izolacji, wycofania oraz znaczących trudności w funkcjonowaniu społecznym i szkolnym.

Analiza wykazała ponadto istnienie grup szczególnie podatnych na silniejsze i bardziej długotrwałe skutki OCSA. Są to: dzieci z niepełnosprawnościami, osoby z wcześniejszymi doświadczeniami przemocy lub trudnościami emocjonalnymi, młodzi ludzie uwikłani w manipulacyjne relacje czy proces groomingu, a także dzieci o niskich kompetencjach cyfrowych. W ich przypadku reakcje traumatyczne są bardziej intensywne, częściej nierozpoznawane przez otoczenie, a niekiedy dodatkowo potęgowane przez niewiarę lub błędne interpretacje dorosłych. Prowadzi to do wtórnej krzywdy i pogłębienia cierpienia.

Kluczową rolę w przebiegu traumy odgrywają dorośli – rodzice, nauczyciele i profesjonaliści. To, czy młoda osoba spotka się ze spokojem, akceptacją i brakiem oceniania, czy też z niepewnością, obwinianiem lub chaotyczną reakcją, może zdecydować o dynamice całego procesu zdrowienia. Szczególne znaczenie ma środowisko szkolne, ponieważ to tam wiele dzieci po raz pierwszy doświadcza konsekwencji upublicznienia materiałów intymnych i tam też najdotkliwiej odczuwa lęk przed oceną rówieśniczą. Szkoła staje się więc miejscem zarówno ryzyka wtórnej stygmatyzacji, jak i potencjalnie najważniejszym obszarem systemowego wsparcia.

Z perspektywy pedagogicznej przegląd wskazuje na trzy kluczowe obszary działań:

1. Wzmacnianie dorosłych – rozwijanie ich kompetencji komunikacyjnych, reagowania bez oceniania oraz umiejętności towarzyszenia dziecku w sytuacjach kryzysowych.
2. Budowanie odporności dzieci – poprzez rozwijanie kompetencji emocjonalnych (radzenie sobie z manipulacją, presją i wstydem), kompetencji relacyjnych (rozpoznawanie niepokojących zachowań, proszenie o pomoc) oraz kompetencji cyfrowych (rozumienie mechanizmów działania internetu, trwałości przesyłanych danych i ograniczeń prywatności).
3. Współpracę instytucjonalną – jasne procedury, spójną współpracę między szkołą, rodziną i instytucjami ochrony dzieci oraz szybkie działania techniczne i prawne, w tym zgłaszanie spraw odpowiednim służbom. W polskich realiach szczególnego znaczenia nabiera systemowe przygotowanie szkół do reagowania na przypadki OCSA, obejmujące nie tylko znajomość procedur prawnych i technicznych, lecz także kompetencje relacyjne nauczycieli i wychowawców w zakresie rozmowy z dzieckiem doświadczającym wstydu i lęku, a także współpracę z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami ochrony dzieci.

Podsumowując, niechciane ujawnienie materiałów intymnych narusza nie tylko prywatność dziecka, lecz także jego poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do innych. Doświadczenie to często ma charakter długotrwały, ponieważ w środowisku cyfrowym materiały mogą krążyć poza kontrolą osoby pokrzywdzonej. W takiej sytuacji kluczowe znaczenie ma uważna, spójna i kompetentna reakcja dorosłych, która może ograniczyć ryzyko wtórnej wiktymizacji i wspierać proces odzyskiwania poczucia bezpieczeństwa i sprawczości.

E-mail autorki: malgorzata.slowik@upsl.edu.pl

Bibliografia

- Alexander, J.C. (2004). Toward a theory of cultural trauma. *Cultural Trauma and Collective Identity*, 76(4), 620–639.
- Allen, J.G., Fonagy, P., Bateman, A.W. (2008). *Mentalizing in clinical practice*. American Psychiatric Pub.
- Blakemore, S.J. (2018). Avoiding social risk in adolescence. *Current directions in Psychological Science*, 27(2), 116–122. <https://doi.org/10.1177/0963721417738144>
- Blakemore, S.J. (2018). *Inventing ourselves: The secret life of the teenage brain*. Hachette UK.
- Economist Impact (2023). *Estimates of childhood exposure to online sexual harms and their risk factors: A study of childhood experiences of 18-year-olds in four European countries*. WeProtect Global Alliance.
- Engelmann, L., Weirich, C.A., May-Chahal, C. (2025). Developing quality standards for community-based online child sexual exploitation and abuse interventions. *Child Abuse & Neglect*, 164, 107444. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2025.107444>
- Erikson, E.H. (1968). *Identity: youth and crisis* (No. 7). W.W. Norton & Company.
- Filice, E., Abeywickrama, K.D., Parry, D.C., Johnson, C.W. (2022). Sexual violence and abuse in online dating: A scoping review. *Aggression and Violent Behavior*, 67, 101781. DOI:10.1016/j.avb.2022.101781
- Freyd, J.J. (1998). *Betrayal trauma: The logic of forgetting childhood abuse*. Harvard University Press.
- Friedman-Hauser, G., Katz, C. (2025). “She has a history of making things up”: Examining the disclosure and reporting of online sexual abuse among children with disabilities. *Child Abuse & Neglect*, 163, 107398. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2025.107398>
- Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę (2022). *Dzieci się liczą 2022. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa dzieci i młodzieży*.
- Gámez-Guadix, M., De Santisteban, P., Wachs, S., Wright, M. (2021). Unraveling cyber sexual abuse of minors: Psychometrics properties of the Multidimensional Online Grooming Questionnaire and prevalence by sex and age. *Child Abuse & Neglect*, 120, 105250. DOI: 10.1016/j.chiabu.2021.105250
- Gholamrezaei, H., Falsafinejad, M.R., Khodabakhshi-Koolae, A. (2024). Exploring the Dimensions of Online Child Sexual Abuse: A Qualitative Meta-synthesis Study. *Practice in Clinical Psychology*, 12(3), 217–230. DOI: 10.32598/jpcp.12.3.758.4

- Herman, J.L. (1992). *Trauma and recovery*. Basic Books/Hachette Book Group.
- Kleinman, A., Das, V., Lock, M.M. (Eds.). (1997). *Social suffering*. Univ of California Press.
- Lindenbach, D., Cullen, O., Bhattarai, A., Perry, R., Diaz, R.L., Patten, S.B., Dimitropoulos, G. (2021). Capacity, confidence and training of Canadian educators and school staff to recognize and respond to sexual abuse and internet exploitation of their students. *Child Abuse & Neglect*, 112, 104898. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104898>
- Livingstone, S., Stoilova, M. (2021). *The 4Cs: Classifying online risk to children*. COI-Global Kids Online. DOI: 10.21241/ssoar.71817
- Lusky-Weisrose, E., Klebanov, B., Friedman-Hauser, G., Avitan, I., Katz, C. (2024). Online sexual abuse of children with disabilities: Analyzing reports of social workers' case files in Israel. *Child Abuse & Neglect*, 154, 106869. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2024.106869>
- Łosiak-Pilch J, Grygiel P, Ostafińska-Molik B, Wysocka E. (2022). Cyberbullying and its protective and risk factors among Polish adolescents. *Curr Issues Personal Psychol.*, 10(3): 190–204. doi: 10.5114/cipp.2021.111404
- Malinowska-Cieślik, M., Kleszczewska, D., Dzielska, A., Ścibor, M., Mazur, J. (2023). Similarities and Differences between Psychosocial Determinants of Bullying and Cyberbullying Perpetration among Polish Adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(2), 1358. <https://doi.org/10.3390/ijerph20021358>
- Menhart, R., Stellermann-Strehlow, K., Helling-Bakki, A., Horvay, R., Dippel, N., Winter, S.M. (2025). A systematic review and meta-analysis of medical and psychosocial care procedures for children and adolescents after (online) sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 166, 107540. DOI: 10.1016/j.chiabu.2025.107540
- NASK (2022). *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów*.
- NASK (2023). *Zagrożenia seksualne dzieci i młodzieży w internecie*.
- Page, S., McFeeters, A., Rani, N.H.M., Slater, C., Stevenson, J., Quayle, E., Fry, D. (2025). Psychological and Emotional Harms of Online Child Sexual Exploitation and Abuse in Children Under the Age of 18: A Systematic Review of the Evidence. *Child Abuse Review*, 34(4), e70048. DOI: 10.1002/car.70048
- Patterson, A., Ryckman, L., Guerra, C. (2022). A Systematic Review of the Education and Awareness Interventions to Prevent Online Child Sexual Abuse. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 15(3), 857–867. <https://doi.org/10.1007/s40653-022-00440-x>

- Pyżalski, J. (2018). Dzieci i młodzież jako użytkownicy internetu – podstawowe informacje. W J. Pyżalski, A. Zdrodowska, Ł. Tomczyk, K. Abramczuk (red.), *Polskie badanie EU Kids Online*, Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Pyżalski, J. (2019). Cyberprzemoc jako problem wychowawczy i edukacyjny. W *Agresja elektroniczna i cyberbullying*. Impuls.
- Rębisz, S., Jasińska-Maciążek, A., Grygiel, P., Dolata, R. (2023). Psycho-Social Correlates of Cyberbullying among Polish Adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(8), 5521. <https://doi.org/10.3390/ijerph20085521>
- Rywczyńska, A., Wójcik, S. (2018). *Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży online. Kompendium dla rodziców i profesjonalistów*. NASK-PIB i Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę.
- Schmidt, F., Bucci, S., Varese, F. (2023). Understanding healthcare services response to technology-assisted child sexual abuse: A freedom of information study. *Child Abuse & Neglect*, 143, 106323. DOI:10.1016/j.chiabu.2023.106323
- Staksrud, E., Milosevic, T. (2022). Social Networking Sites and Children’s Social Development. W P.K. Smith, C.H. Hart (red.), *The Wiley-Blackwell Handbook of Childhood Social Development*. Wiley-Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781119679028.ch38>
- Stänicke, L.I., Reiremo, G.K., Scheie, S.I., Jessen, R.S., Jensen, T.K. (2024). Navigating, being tricked, and blaming oneself—A meta-synthesis of youth’s experience of involvement in online child sexual abuse. *Child & Family Social Work*, 29(4), 1096–1114. <https://doi.org/10.1111/cfs.13152>
- Steinberg, L. (2008). A social neuroscience perspective on adolescent risk-taking. *Developmental Review*, 28(1), 78–106. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2007.08.002>
- Tang, H., Li, Y., Dong, W., Guo, X., Wu, S., Chen, C., Lu, G. (2024). The relationship between childhood trauma and internet addiction in adolescents: A meta-analysis. *Journal of Behavioral Addictions*, 13(1), 36–50. <https://doi.org/10.1556/2006.2024.00001>
- Tomczyk, Ł. (2025). Online attacks on teachers versus strategies to address cyberbullying and cyberaggression in the school ecosystem. *Contemporary Educational Technology*, 17(1), ep546. <https://doi.org/10.30935/cedtech/15663>
- Turner, H.A., Finkelhor, D., Colburn, D. (2023). Predictors of online child sexual abuse in a US national sample. *Journal of Interpersonal Violence*, 38(11–12), 7780–7803. <https://doi.org/10.1177/08862605221149090>
- van der Kolk, B.A. (2014). *The body keeps the score: Brain, mind, and body in the healing of trauma*. Viking.

- Wójcik, S. (2017). Zagrożenia dzieci i młodzieży w internecie. *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 16(1), 270–287.
- Wójcik, S. (2020). Zagrożenia internetowe dla młodzieży – klasyfikacja, skala występowania w Polsce oraz profilaktyka. *Acta Universitatis Nicolai Copernici Pedagogika*, 39(1), 171–200.

The specificity of trauma resulting from the non-consensual sharing of intimate images of children and adolescents

The non-consensual sharing of intimate images involving children and adolescents has become one of the most harmful forms of online child sexual abuse (OCSA). This phenomenon combines elements of relational, social, and digital (cyber-based) violence, and its consequences often exceed classical models of trauma. Drawing on a narrative review of current literature, this article discusses the psychosocial impacts of such experiences, the specific mechanisms of traumatisation shaped by the properties of digital environments, and the role of adults in protection and support. The analysis indicates that the persistence of digital materials, their potential redistribution, and the repeated or anticipated exposure make the experience of harm “ongoing” and repeatedly re-evoked for young people. Children with disabilities, those with prior experiences of violence or emotional difficulties, and those entangled in manipulative relationships or grooming processes are particularly vulnerable to intensified impacts. Among these groups, strong anxiety responses, shame, loss of trust, and self-blame appear more frequently. The findings highlight that adults’ reactions can serve as a crucial protective factor or, conversely, a source of secondary harm. Inappropriate responses—such as blaming, lack of competence, or delayed intervention—reinforce feelings of shame and helplessness, whereas attentive, calm, and consistent support enables children to gradually regain a sense of safety and agency. The conclusions emphasise the need for a comprehensive pedagogical approach that strengthens adults’ competences, supports children in developing emotional competences (managing manipulation, pressure, shame), relational competences (recognising concerning behaviours, seeking help), and digital competences (understanding how the internet works, the permanence of shared data, and the limits of privacy), as well as ensuring clear procedures and institutional cooperation.

Keywords:

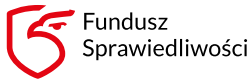
trauma; cyberviolence; non-consensual sharing of intimate images; online child sexual abuse; OCSA

Cytowanie:

Słowik, M. (2026). Specyfika traumy u dzieci i młodzieży wynikającej z niechcianego upublicznienia materiałów intymnych. *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 25(1), 14–34.

Artykuł jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska.

Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości